
DE VLUCHT NAAR EGYPTE

DOOR

Dr. J. R. CALLENBACH

Hoe lang het was na de geboorte des Heeren weten wij niet; maar reeds in zijn vroege jeugd, het doet er weinig toe of het kindeke enkele maanden dan wel twee jaren oud was, moesten Jozef en Maria met hem vluchten. Vluchten naar Egypte.

Welk een verandering is dat vergeleken met den Kerstnacht!

In den Kerstnacht komt, na 't neerdrukkend zwoegen op de lange reis, de rust. Rust is in den stillen stal. Rust in Ephrata's velden, waar de Engelenboodschap de vrees doet wijken voor zaligen vrede, waar 't Engelenlied een boodschap brengt van werkelijken wereldvrede. Rust is er in den haastigen gang der herders om te zien wat geschied is en de zaligste rust daalt neer in Maria's ziel als zij de herders ziet knielen, als zij hoort wat zij zagen en al dat gehoorde zuiverlijk bewaart in haar hart.

Maar nu komt weer de onrust, de felle, felle onrust, die 't hart doet kloppen van angst; die 't hoofd schuw doet wenden; de onrust die jaagt en verschrikt, die alles doet verlaten om in de vlucht te bergen het veege lijf.

O, wereld, wat zijt gij toch jammervol! Oogenblikken zijn er waarin de vrede Gods schijnt neergedaald, oogenblikken waarin de hemel nabij is; maar dan op eens staat de wereld weer voor ons met haar afgunst, haar hardheid, haar haat en 't leven wordt een vlucht.

De vlucht naar Egypte vindt haar oorsprong in de vijandschap door aanbidding gewekt.

Het Kerstverhaal begint met dat stille paar, dat vermoeid en verschrikt een onderkomen zoekt en vindt in den stal der herders. Het gaat voort in den donkeren nacht, waar het licht van het vuur, door de herders ontstoken, weinige ellen ver een nog maar onzekeren glans verspreidt. Dan komt het licht van den hemel met zijn sterke

stralen en zijn Engelenboodschap en de blijdschap des hemels in der Engelen lied. De hemel verheugt zich met ongekende vreugde over 't heil dat aan deze donkere aarde wordt geschonken.

Als dan, na de aanbedding door de herders, alles stil is geworden en maanden vredig zijn voorbijgegaan, komt uit het verre en ook toen zoo geheimzinnige Oosten een wonderbare hulde, die Maria kon doen denken: niet enkel Israëls vromen, heel de aarde valt straks mijn kindeke te voet.

„Zie, eenige Wijzen van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen, zeggende: waar is de geboren Koning der Joden? want wij hebben gezien zijne ster in het Oosten, en zijn gekomen, om Hem te aanbidden.”

Die komst van de wijzen om te aanbidden, wekt onrust. „Koning Herodes nu, dit gehoord hebbende, werd ontroerd en geheel Jeruzalem met hem.”

Aanbedding wekt vijandschap. Bij Herodes in de eerste plaats. Herodes is een mensch die niemand boven zich kan dulden. Als hij met bitterheid moet erkennen, dat de keizer te Rome meer is dan hij, wekt die erkenning een te sterker gespannen zucht om in 't Joodsche land te blijven de hoogste, de groote, zooals hij zich noemde Herodes „de Groote”.

Die ziekelijke zucht om de eerste te zijn brengt hem er toe zijne geliefde vrouw Mariamne en zijne beide zonen Alexander en Aristobulus en niet weinig meer verwijderde familieleden te dooden.

Bij de komst der wijzen gaat een schok door zijn ziel als hij hoort van een Koning der Joden, die zou geboren zijn.

Zal hij onttroond worden?

Is er iets waar van het volksgeloof, dat sprak van een Koning, die over Israëel zal regeeren? Hebben gelijk de dwepers, die hun hoop stellen op zulk een vorst? Wij verstaan de beroering van zijn ziel, als wijzen komen van verre om dezen koning te huldigen. Hij bedwingt die ontroering; uiterlijk mag zij zich niet toonen; met groote rust neemt hij de maatregelen, die hij noodig acht om het regeeren van dien Koning onmogelijk te maken.

Daar is een volksgeloof, dat spreekt van een komenden Koning. De schriftgeleerden zullen er meer van weten en de overpriesters. Herodes roept ze tot zich en legt hun de vraag voor: „Waar zou de Christus geboren worden?” Hun antwoord klinkt beslist: „Te Bethlehem in Judea; want alzoo is geschreven door den Profeet: En gij Bethlehem, gij land van Juda zijt geenszins de minste onder de vorsten van Juda; want uit u zal de Leidsman voortkomen, die mijn volk Israël weiden zal.”

Wie zijn Bijbel kent hoort terstond, dat, al wordt de zin van Micha 5 : 1 hier vrij juist weergegeven, de woordklank vrij veel verschilt van het oud-profetische woord. Men schrijve dit niet toe aan de Grieksche Vertaling, gelijk menigmaal geschiedt, want van deze wijkt Matth. 2 : 6 evenzeer af. De oorzaak is eene andere. Het Hebreeuwsch werd door het Arameesch sprekende volk niet meer verstaan, daarom waren er Methurgeman, vertolkers, die de Heilige Schrift in de volkstaal overbrachten. Zij gaven geen letterlijke, maar wat wij zouden kunnen noemen een verklarende vertaling. In de dagen van Mattheüs was het nog niet geoorloofd deze vertalingen op te schrijven, uit vrees, dat de oorspronkelijke tekst daardoor zou worden verdrongen. Ieder die er toe in staat was gaf zijn verklarende vertaling. De beste van deze zijn de grondslag geworden van de Targums waaruit de Talmud is ontstaan.

Eén ding blijkt hier echter duidelijk: den zin van Micha's profetie hebben de schriftgeleerden zeer goed verstaan. Dat woord boezemt hun belang in om het te verklaren en uit te leggen. Zij willen wetenschappelijk daarover handelen; maar 't is voor hen geen levenswoord.

Wij hebben hier een treffend voorbeeld van averechtsch schriftgebruik. De Heilige Schrift is hun een boek, waard nauwkeurig te worden uitgelegd, zelfs om te worden uitgeplozen; maar een woord dat leven stort in de ziel, dat hoop wekt, is het hun niet. Daar zijn nog steeds veel schriftgeleerden onder geleerden en ongeleerden.

Als Herodes bescheid ontvangen heeft van Israëls godsdienstige leidslieden roept hij de wijzen heimelijk tot zich. Het volk mag niet

bemerken, dat de zaak hem van gewicht schijnt. In de stilte komen zij tot hem en hij vraagt met groote belangstelling naar wat zij gezien hebben. Weten wil hij wanneer die ster 't eerst is aanschouwd; want de opgang van die ster, dat is naar zijn meening het oogeblik geweest waarop de nieuwe koning is geboren.

Terwijl zijn ziel moordplannen smeedt verzoekt hij de wijzen hem nauwkeurig in te lichten waar het kind zich bevindt, opdat ook hij kan gaan en het zijn hulde brengen.

Herodes denkt aan moord omdat wijzen gaan aanbidden; want die aanbidding is het plaatsen van iemand boven hem.

Die Herodesgeest heerscht nog. Aanbidding dat is onttroning van den mensch.

Als wijzen gaan aanbidden en koningen, gelijk Leigh Hunt het zoo schoon heeft afgebeeld, hun kroon op de aarde leggen om hunne geschenken, teekenen van eerbied, hulde en onderwerping, aan te bieden, dan is de Herodesgeest weer klaar, om de hoogheid van den mensch te handhaven, door minachtend te spreken van de dwazen die nog buigen en bidden en in die aanbidding erkennen, dat zij onderdanen zijn.

De Herodesgeest wil daarvan niet hooren: Onderdaan!! De mensch onderdaan? De mensch, die doordringt in de diepten van de aarde, die zijn luchtschepen zendt boven de wolken, wien de zee geen palen meer zet, die de natuur hare geheimen ontrukkt, die door zijn ontdekkingen raadselen oplost en met zijn uitvindingen de afstanden te niet doet, om te heerschen over land en zee en lucht, die mensch zou iemand erkennen boven zich? De Herodesgeest peinst op moord. Kan ze al niet dooden in stoffelijken zin, zoo zal zij met hoon en met spot moorden al wie zich stellen durft boven haar.

De wijzen echter aanbidden. Zij weten dat zij zijn uitvinders, ontdekkers op de gebieden van stof en van geest; maar dat juist noopt hen tot aanbidding.

Wat toch is ontdekken anders dan het wegnemen van het deksel waaronder verborgen lag de wondere niet vermoede schat? Wat

anders is uitvinden dan te voorschijn brengen van wat er was, maar wat verborgen bleef?

Hoeveel groter moet Hij zijn, die de kracht geschapen heeft, dan hij die haar vindt! Hoeveel machtiger Hij die de schatten schiep, dan hij die het deksel wegneemt waaronder zij lagen!

Daarom wijzen aanbidden ook als Herodessen zoeken te doden.

Van dat plan vermoeden de wijzen niets. Wel zijn zij wat teleurgesteld als zij alléén Jeruzalem verlaten om naar Bethlehem te gaan. Veel geloof schijnt hun woord niet gevonden te hebben; van begeerte om den koning te begroeten vinden zij bij Israëls geestelijke leiders geen spoor. Echte wegwijzers zijn het, die wel den goeden weg wijzen, maar zelf nooit dien weg op gaan.

Dan komt voor de wijzen een goddelijke verrassing. De ster, die zij in 't Oosten gezien hadden, straalt voor hen als zij den weg naar Bethlehem hebben ingeslagen.

De ster, die zij in 't Oosten gezien hadden. Wij moeten hierop acht geven. Al te veel wordt gedacht, dat de ster hun een leidsvrouw was van 't Oosten tot Bethlehem toe. Ware dat zoo geweest, zij hadden gesproken: de ster, die wij gisteren nog zagen, of de ster, die aldoor ons leidde. Ja, de vraag zou hier moeten rijzen: als de ster hun aldoor voorging, heeft die hen dan misleid? Waarom zijn zij dan gegaan naar Jeruzalem en niet naar Bethlehem?

Maar de ster heeft hen niet aldoor geleid. In 't Oosten is zij hun verschenen; toen zijn zij hun weg gegaan en hebben haar niet meer gezien. Toen werd het ook voor hen een wandelen door geloof en niet door aanschouwen. Doch nu, na de teleurstelling in Jeruzalem ondervonden, komt goddelijke vertroosting tot hen. Schriftgeleerden hadden de schouders opgehaald over hun enthousiasme; die koelheid was hun een koud bad geweest, maar, zoo voor een oogenblik de gedachte mocht opkomen: hebben wij ons wellicht vergist? die gedachte wordt goddelijk heerlijk verdreven als zij aanschouwen de ster in 't Oosten gezien.

God spreekt tot elk mensch op zijn tijd en naar zijn bevassing. Tot deze Oostersche wijzen, die nacht aan nacht de wonderen Gods

doorzochten aan den fonkelenden hemel, spreekt Hij in de taal der sterren, en een ster wijst hen naar Bethlehem.

Doet de Heer niet nog zoo?

Zijn daar niet nog sterren die naar Bethlehem wijzen?

Daar licht aan den hemel de ster der barmhartigheid en als wij vragen: waarheen wijst zij? dan wordt ons oog gericht op Bethlehem's Kribbe, waaruit zij opging.

Daar straalt de ster der vrijheid hoog aan den hemel. Vrijheid, waarachtige vrijheid voor den mensch, wie heeft haar gebracht? Jezus Christus. Verbroken heeft Hij het juk der achteruitstelling waaronder de vrouw gebukt ging. Haar heeft Hij gemaakt tot de eerste verkondigsters van Zijn opstanding. Verbroken het juk der slavernij. Lang heeft de Christenheid hiervoor geen oog gehad, maar ten slotte zijn het toch steeds weer de discipelen van Jezus geweest, die eerst door te verkondigen, ook uw slaaf is uw broeder en straks door krachtens dit beginsel vrijheid te vragen voor ieder naar Gods beeld geschapene, de slavernij den doodsteek hebben gegeven.

Nog altijd zijn daar sterren die henenleiden naar Bethlehem.

„Als zij nu de ster zagen zoo verheugden zij zich met zeer groote vreugde.” Met een vreugd te grooter naarmate zij dieper waren teleurgesteld. God leidt ons. Dat wordt heerlijke zekerheid in hun ziel.

Daar gaan zij heen, het hoofd omhoog, het hart vol vreugd.

Uit de oudheid komt tot ons een zinrijke legende over dien tocht van Jeruzalem naar Bethlehem.

De wijzen, zoo luidt zij, hieven hun hoofd omhoog toen zij de ster weer zagen en lieten niet af van naar haar op te schouwen, de ziel vol stille blijdschap. Alles rondom zich vergetend, om dat eene, die ster. Zoo reden zij voort totdat op eenmaal de ster verdwenen was. Als zij de ster niet meer zagen, keken zij elkander aan; richtten zij 't oog op hun lastdieren en ontdekten zij, dat deze schier bezweken van dorst. Zij zagen een put; gingen putten, drenkten hunne vermoeide, dorstige kameelen en ziet als de laatste emmer water is naar

boven gehaald, blinkt op den bodem der put in klare spiegeling de ster. Zij zien omhoog en zij straalt weer.

't Is een legende, maar een legende vol zin. De heerlijkste openbaringen Gods mogen ons niet doen vergeten de aardsche taak. Wordt die verzuimd dan verdwijnt de glans van Gods getuigenis voor ons.

Wat schittert aan den hemel van Gods genade, dat hervinden wij, als wij opziende het verloren, in 't bukken naar het aardsche werk van elken dag, dat ook Gods werk is.

De wijzen komen in Bethlehem en daar vinden zij het kindeke met Maria zijne moeder.

't Is wel heel simpel wat zij zien: een klein huizeke, een eenvoudige vrouw, eene uit de velen in Bethlehem; eene die voor maag en gebuur niets bijzonders is; een hulpbehoevend kind. Toch vallen zij neer voor Hem en aanbidden. De schamelheid deert hen niet.

Zijn wij ook zoo nederig en eenvoudig in 't zoeken Gods? Of stooten wij ons wel aan de gedaante waarin God komt?

Vallen wij neer in aanbidding als God tot ons komt in het kleet der armoede? Als Hij draagt den mantel der smart? Knielen wij, aanbidden wij als het zoo geheel tegen onze verwachting ingaat; als wij geleid worden naar een simpele stulp waar wij dachten te komen in een koninklijk paleis?

Dat is de echte wijsheid dezer wijzen, dat zij, ook toen 't alles zoo geheel anders uitkwam dan zij mochten verwachten na 't glanzend, stralend, hemelsch begin, dat zij nochtans neerknielden en eerbiedig hunne geschenken brachten: goud en wierook en myrrhe.

Daar is over deze gaven veel geschreven. De opmerking is gemaakt, dat deze geschenken wel zeer verschillen in kostbaarheid. Geen wonder is het dan ook, dat van oude tijden af men aan deze geschenken een bijzondere beteekenis gehecht heeft. In zeer oude kerkliederen wordt het goud beschouwd als het symbool van Christus' Koningschap; de myrrhe als de uitdrukking van zijn waarachtige menschheid, die ten volle openbaar werd, toen Hij in Zijn begrafenis ging den weg van alle vleesch en de wierook als het beeld van Zijn

Godheid, waaraan de hoogste, de aanbeddende vereering wordt gebracht.

Dat is alles schoon. En toch, het moge nuchter schijnen, toch is er een verklaring, die door haar eenvoud meer voldoet. De wijzen brengen, zooals het de gewoonte was wanneer gezanten tot een koning kwamen, de voornaamste producten van hun land, om daarmee te zeggen: wij stellen ons land en al het onze onder uwe hoede. Zoo wordt de aanbedding der wijzen een profetische hulde van de heidenwereld, die, door den mond der wijzen, spreekt: Hij is ook onze Koning, de Koning die regeeren moet van zee tot zee, en van de rivier tot aan de einden der aarde. Een profetie, dat zij die verre waren eens nabij zullen zijn.

Terwijl in Bethlehem die stille, veelzeggende hulde wordt gebracht denkt Herodes aan de middelen om het kindeke te dooden. Glorie en lijden liggen, als steeds in de geschiedenis van Christus, ook hier naast elkaar. Maar God waakt over zijn Kind.

In den droom vermaant God de wijzen niet weder te keeren tot Herodes en zij gaan langs een anderen weg naar hun land.

God zegt hun niet waarom niet terug naar Herodes en zij vragen het niet. Zij gaan eenvoudig den anderen weg.

Wie Christus vond, gaat een anderen weg, dan dien hij dacht te gaan. Zelfs al zou de weg aan anderen dezelfde schijnen, voor dien mensch is 't een andere. De ster schijnt niet meer buiten, maar binnen in hem. Zoo zijn de wijzen gegaan naar hun land, nu voor hen het land aan den Koning gewijd.

En Herodes zint op moord. De wereldlijke leidsman en straks ook de geestelijke leidlieden van het aan God gewijde volk, van het volk welks historie er is om dit kindeke, zoeken te dooden in hetzelfde oogenblik waarin de van God verwijderden hun land komen stellen onder zijne hoede.

Maar God waakt!

Als de wijzen zijn weggereisd verschijnt de engel des Heeren aan Jozef in den droom, zeggende: „Sta op, en neem tot u het kindeken en zijne moeder en vlied in Egypte, en wees aldaar tot dat ik het u

zeggen zal ; want Herodes zal het kindeken zoeken, om het te dooden."

Oogenblikkelijk staat Jozef op en gaat. Hij gaat een onzekere toekomst tegemoet, laat alles achter, zijn vrienden, zijn huis te Nazareth, zijn werk, zijn rustig bestaan, om als een vreemde arbeider te verkeerem in het heidensche land.

Een groot offer! Maar 't is geen offer meer voor den man, die eenmaal zich volkomen gegeven heeft.

Daar trekken zij heen, in denzelfden nacht nog, de moeder en het kind, door Jozef begeleid en verzorgd, naar het verre en vreemde Egypte.

Als zij trekken langs de dorre wegen ligt Herodes op zijn leger met het plan het kindeke te dooden.

Hij wacht. Komen ze nog niet om hem te melden waar die geboren Koning toeft, wie zijn vader is, wie zijn verwanten zijn?

Zijn onrust stijgt. Uit zijn verleden, vol onrecht en moord, stijgen wraakgestalten op. Zijn die vreemden wellicht handlangers van den nieuwen Koning? Zullen zij sluipmoordenaars afzenden om hem te dooden?

Hij wacht.

Daar gaan enkele dagen voorbij. De schrikgestalten vermeederen zich. Hij schrikt bij ieder onverwacht geluid en hij hoort geluiden ook in de diepste stilte. Hij wacht en zij komen niet. Zij komen niet! Wat hebben zij voor? Worden geheime samenkomsten gehouden? Zal straks een groep van felle Joodsche mannen hem overvallen? Zal hij gedood worden, zooals hij zoo menigmaal gedood heeft? 't Zal niet gebeuren! Een krijgsman, een die alleen hoort naar 't bevel, die niet vraagt, niet oordeelt, maar doet, doet wat ook bevolen wordt, moet komen en hem wordt gelast met zijn bende naar Bethlehem te trekken en te moorden al de kinderen van twee jaar en daar onder.

Als 't geschied is waant de koning zich veilig en Jozef en Maria trekken met het kindeke langs den eenzamen weg naar Egypte.

De kindermoord te Bethlehem is, in de met zooveel bloed besmeurde geschiedenis van Herodes, naar de meening dier tijden een kleinigheid. Enkele kinderen gedood in een onbetekenend dorp.

Daarop werd ternauwernood gelet. Mattheüs echter wordt daarbij indachtig aan de profetieën van Jeremia en zegt: *toen is vervuld geworden het woord „eene stem is in Rama gehoord, geklag, geweent en veel gekerm; Rachel beweende hare kinderen, en wilde niet vertroost wezen omdat zij niet zijn.*

De opmerking is gemaakt: Jeremia heeft toch niet gesproken van den kindermoord te Bethlehem. Hij was in Ramah, met ketenen gebonden, toen de gevangenen daar waren bijeengebracht, die weggevoerd werden naar Babel. ¹⁾ Toen klonk de klacht op, die de Profeet legt in Rachels mond, ²⁾ wijl zij, aan den weg van Rama naar Bethlehem, begraven lag. ³⁾

Dit is zoo. Wij hebben hier dan ook niet voorzegging van een toekomstige gebeurtenis, die de profeet voor zich zag; maar wel hebben wij hier profetie. De ware Israëliet las heel zijn Oude Testament als een heenwijzing naar den Messias. In den Messias wordt Israëls geschiedenis vervuld. Als Israël wordt weggevoerd naar Babel klinkt op de bittere klacht en hier waar de Messias uitwijken moet naar 't vreemde land, klinkt de klacht feller nog dan voorheen. Voor den Israëliet was het niet de vraag: wat bedoelde de profeet, maar wat bedoelt de profetie. Zooals groote gebeurtenissen hun schaduw lang voor zich uitwerpen, zoo is de komst van den Messias een gebeurtenis, voorafgeschaduwd in heel Israëls historie.

Smart vervult Bethlehem en het drietal waarvan Jezus het middelpunt is, trekt naar Egypte.

De Bijbel vertelt dit met de soberste woorden; doch al heel spoedig heeft de volksverbeelding hier allerlei omheen geweent.

In de apocryphe Evangelieën vinden wij den neerslag daarvan. In het Evangelie der kindsheid wordt verhaald, dat in een Egyptische stad heel de bevolking ontroerde toen Jezus daar kwam. Men wist echter niet waaruit die ontroering haar oorsprong nam, totdat een Egyptische afgod verklaarde: De onbekende God is tot ons gekomen en daar is geen God behalve Hij, die waardig is goddelijke eer te ontvangen, want hij is waarachtig de Zoon van God. De afgod viel

¹⁾ Jeremia XL : 1. ²⁾ Jer. XXXI : 15. ³⁾ Gen. XXXV : 19.

daarna van zijn voetstuk en de zoon van den priester, die in den afgodstempel dienst deed, werd genezen van zijn bezetenheid, toen een doek, waarin Jezus was gewikkeld geweest, gelegd werd op zijn hoofd.

Roovers vluchten als Jozef en Maria met het kind Jezus naderen, want zij hooren geluid alsof een groot koning optrekt met een machtig leger.

Volgens een ander verhaal stond aan den weg door de woestijn een palm, daar geplant door de koningin van Scheba. Die palm zou groeien totdat in Israël een koning zou opstaan grooter dan Salomo. Onder dien palm zetten Jozef en Maria zich met het kindeke neder. Zij worden gekweld door ondraaglijken dorst. Ontkomen waren zij aan het gevaar dat dreigde van leeuwen en roovers en zandstormen, maar thans zullen zij moeten sterven van dorst. Wanhopig zetten zij zich neer. Maar ziet, het kindeke nadert den boom, streelt dien en daar buigt de hooge, zware stam langzaam zich neer, zooals een Oostersche hoveling zich buigt voor zijn vorst, zóó diep, dat de reizigers plukken kunnen de verfrisschende vrucht uit de hooge kruin.

Den volgenden dag was de boom verdord, hij had gezien Israëls koning, grooter dan Salomo.

In deze legenden is een poging om uitdrukking te geven aan de heerlijkheid van Jezus; maar de Evangelist Mattheüs heeft daarvan niets. Niet, dat hij de heerlijkheid niet ziet; hij ziet die sterk en schoon; maar hij ziet die als een Israëliet. De vlucht naar Egypte en straks het weerkeeren als Herodes gestorven is, roept in zijn ziel wakker het woord van Hosea: „Uit Egypte heb ik mijnen zoon geroepen”¹⁾). Ook hier weer geen voorzegging en toch profetie. Hosea, dat wist Mattheüs zeer wel, sprak over Israël, er volgt immers op, dat dit uit Egypte geroepen Israël den Baäls offerde en den gesneden beelden rookte; maar ook hier weer: Israëls geschiedenis en de geschiedenis van Jezus vertoonen wonderbaar samenvallende trekken.

Gelijk Israël een volk werd in Egypte, zoo brengt ook Jezus Zijn vroegste jeugd in Egypte door.

¹⁾ Hosea XI : 1.

Het land der heidenen zal beschermend Hem opnemen, waar in het land der beloften moord Hem bedreigt. Ook daarin is profetie. Als straks opnieuw in Israël de dood niet enkel dreigt, maar ook komt; als Israëls oversten voortgaan den geest des Heeren te weerstaan, gaat Hij opnieuw tot de volkeren. Dan roept Hij Saulus om Zijn kerk te planten in het land der heidenen en hoe kort duurt het of Israël is het van Hem verlaten land.

Deze profetie blijft van kracht. Ook in Christenlanden dreigt men Christus met den dood. Niet den dood door geweld, maar den dood door vergetelheid; den dood door spot en hoon wil men Hem aandoen. Met dood bedreigd wordt Christus waar inhoudlooze vormen voor Christendom worden gehouden; waar het Christendom beperkt blijft tot een theorie, die in het leven geen verandering brengt; overal waar Christus niet is het al-doordringend leven.

Dan gaat Hij opnieuw naar Egypte.

In onze dagen ontdekken wij daarvan iets, als wij opmerken, dat in vele kringen van Britsch-Indië de vraag: „voor of tegen Christus” dieper en ernstiger overdacht wordt dan in menig Christenland; als wij zien hoe daar Christus voor velen wordt de Levende, waar Hij in menige Christenomgeving werd een abstracte grootheid.

Hij staat aan de deur en klopt, als de deur wordt opengedaan komt Hij binnen; maar als zij gesloten blijft . . . ?

Jezus keert terug uit Egypte. Daarop laat Mattheüs allen nadruk vallen; of liever: hij ziet Jezus uit Egypte tot Israël komen, „uit Egypte heb Ik mijnen Zoon geroepen”.

Ook dat is van beteekenis.

Egypte staat meestal voor ons als het dorre uitgedroogde, door zonnebrand verschroeide land. Zoo werd het onder het Turksche bewind; thans begint het weer aan dien vloek te ontkomen. Maar zoo zag een Israëliet het niet.

Egypte dat was het land van den rijkdom. Wilde men van groote schatten spreken, dan sprak men van de schatten van Egypte ¹⁾.

¹⁾ Hebr. XI : 26.

Het was een land weelderig van plantengroei, rijk in vruchtbaarheid. Als in Genesis beschreven wordt het mooiste plekje van Kanaän, dan heet het: het bood een aanblik als de hof des Heeren, als Egypteland, als gij komt te Zoar ¹⁾).

Eeuwenlang was Egypteland de graanschuur van Europa, Klein Azië en Kanaän. Was er honger, men trok naar Egypte.

Egypte was ook het land der wijsheid. Nog verkondigen ontzaglijke gedenkteeken hoe groot het kunnen der Egyptenaren was.

Al wat de wereld kan bieden was in Egypteland; maar uit dat land wordt Jezus geroepen naar Kanaän. Hij acht wel waarlijk des Vaders wil te doen meer dan alle schatten van Egypte.

In Egypte wordt Hij bewaard. Uit Egypte wordt Hij geroepen om straks ook Egypte te zegenen.

De dag komt waarop de Heer zal spreken: „Gezegend zij mijn volk de Egyptenaars, en de Assyriërs het werk mijner handen, en Israël mijn erfdeel” ²⁾).

Heerlijke profetie van den tijd die komen gaat als de natiën de heerlijkheid zullen zien van het kindeke dat vluchtte naar Egypte; als Israël en Israëls vijanden zullen geworden zijn één volk, Gods volk, als alle knie zich zal buigen voor den Christus en alle tong belijden, dat Hij is de Heer.

---

¹⁾ Gen. XIII : 10. ²⁾ Jes. XIX : 25.